

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน จากความคิดเห็นของประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน จำนวน 17 หมู่บ้าน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 170 คน ด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทชุมชนและสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนตำบลฝายแก้ว

- 1) บริบทชุมชน
- 2) สภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนตำบลฝายแก้ว

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 บริบทชุมชนและสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนตำบลฝายแก้ว

- 1) บริบทชุมชน

ด้านกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขตของตำบลฝายแก้ว สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาและป่าไม้ เป็นที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำน่าน มีหนองน้ำธรรมชาติและของกรมชลประทาน อยู่ในเขตพื้นที่จึงทำให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์ สภาพของดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปกติ อยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอภูเพียง ไปทิศตะวันตก ประมาณ 3 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 217.95 ตารางกิโลเมตร มีเนื้อที่ 136,220.82 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลเมืองจางอำเภอกุเพียงตำบลคู่งพงษ์ และตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข

ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลแม่จirim และตำบลหนองแดง อำเภอแม่จirim

ทิศใต้ ติดต่อดำบลม่วงดีด และตำบลน้ำเกียน อำเภอกุเพียง

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลในเวียง และตำบลผาสิงห์ อำเภอเมืองน่าน และแม่น้ำน่าน

สำหรับลักษณะภูมิอากาศ ตำบลฝายแก้ว อำเภอกุเพียง มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว สำหรับในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศค่อนข้างเย็น มีหมอกหนาที่บในตอนเช้า

การเมืองการปกครอง

การแบ่งเขตการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านท่าล้อ, หมู่ 2 บ้านแสงดาว, หมู่ 3 บ้านฝายแก้ว, หมู่ 4 บ้านทุ่งน้อย, หมู่ 5 บ้านน้ำใส, หมู่ 6 บ้านหัวเวียงเหนือ, หมู่ 7 บ้านบัวชัย หมู่ 8 บ้านน้ำด้วน, หมู่ 9 บ้านบุปผาราม, หมู่ 10 บ้านดงป่าสัก, หมู่ 11 บ้านห้วยคำ, หมู่ 12 บ้านแหด, หมู่ 13 บ้านคั้งถี่, หมู่ 14 บ้านห้วยไฮ, หมู่ 15 บ้านนิคม, หมู่ 16 บ้านหนองเจริญ และหมู่ 17 บ้านแสงดาวพัฒนา

โดยแบ่งการปกครองเป็น 1 องค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ซึ่งก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2540 มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลฝายแก้วทั้งหมด จำนวนประชากรทั้งสิ้น 11,400 คน แยกเป็นชาย 5,829 คน เป็นหญิง 5,571 คน จำนวน ครัวเรือนทั้งสิ้น 3,978 ครัวเรือน (ข้อมูล จปฐ. ประจำปี 2554, องค์การบริหารส่วนตำบล, 2544)

สภาพเศรษฐกิจและอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ

อาชีพ	จำนวน (ราย)	จำนวน (ไร่)
ชาวนาปี	628	2,508
ข้าวไร่	40	276
ข้าวโพดสัตว์	865	18,286
ข้าวโพดหวาน	9	16.2
ถั่วเหลือง	314	1,346
มันสำปะหลัง	5	8
งาคำ	23	116
งาแดง	3	10
ถั่วเขียว	2	30
ถั่วลิสง	2	3
พืชผักอื่นๆ	22	21.2

ก. ด้านการศึกษาและสังคม

ด้านการศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีสถานศึกษาทั้งหมด 8 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดการประถมศึกษา แห่งชาติ สังกกรมกรสามัญ และสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 ศูนย์ และในพื้นที่ตำบลฝายแก้วมีวัดจำนวน 10 วัด ที่พักสงฆ์ จำนวน 3 แห่ง

ข. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว มีดังนี้

- ถนน กรมทางหลวงชนบท 1 สาย ระยะทาง 3 กิโลเมตร
- ถนนโยธาฯ 4 สาย ระยะทาง 22.5 กิโลเมตร
- ถนนองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว 60 สาย
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ระยะทาง 10 กิโลเมตร

การโทรคมนาคม มีที่ทำการไปรษณีย์ วิทยุและโทรทัศน์ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

การไฟฟ้า หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว มีไฟฟ้าใช้ ทั้ง 17 หมู่บ้าน และจำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้า 11,400 คน 3,978 ครัวเรือน โดยมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดน่านเป็นหน่วยผลิตกระแสไฟฟ้าให้บริการ

สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว มีสถานอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน จำนวน 1 แห่ง คือ (ข้อมูล ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลฝายแก้ว ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2553, แผนพัฒนา 3 ปี ประจำปี (พ.ศ.2554-2556)

- สถานอนามัยบ้านบุปผาราม มีขอบเขตรับผิดชอบ 8 หมู่บ้าน คือ บ้านท่าล้อ บ้านแสงดาว บ้านคั้งถี่ บ้านหัวเวียงเหนือ บ้านบัวชัย บ้านน้ำด้วน บ้านบุปผาราม และบ้านแสงดาวพัฒนา
- สถานอนามัยตำบลฝายแก้ว มีขอบเขตรับผิดชอบ 8 หมู่บ้าน คือ บ้านฝายแก้ว บ้านทุ่งน้อย บ้านน้ำใส บ้านห้วยไฮ บ้านหนองบัว บ้านห้วยคำ และบ้านนิคม
- สถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านดงป่าสัก มีขอบเขตรับผิดชอบ 2 หมู่บ้าน คือ บ้านดงป่าสัก และบ้านหนองเจริญ

2) บทบาทชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เขตตำบลฝายแก้ว นอกเหนือจากการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ประชาชนในชุมชนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานต่างๆ

สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยที่คนในชุมชนได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำโครงการต่างๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนได้ส่งตัวแทนเข้าไปเป็นสมาชิกในการก่อตั้งกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อร่วมให้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นตัวแทนของประชาชนของหมู่บ้านในการร่วมดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้น โครงการจนประเมินผลเสร็จสิ้น โครงการ และที่สำคัญเป็นผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการที่ดำเนินการ ซึ่งโครงการที่ประชาชนและตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ ได้ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว สามารถสรุปได้เป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้

2.1) การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้ดำเนินโครงการต่างๆ ภายใต้อุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ให้การสนับสนุน เช่น โครงการจัดทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกไม้ยืนต้น การปรับปรุงภูมิทัศน์ในหมู่บ้าน เป็นต้น

2.2) ส่งเสริมเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพของชุมชน โดยที่ประชาชนเข้าร่วมโครงการการปลูกพืชปลอดสารพิษ เพื่อสุขภาพของประชาชนและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยการตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในทุกหมู่บ้าน เป็นต้น

2.3) ด้านการจัดการพื้นที่ป่าชุมชน มีการจัดโครงการให้ประชาชนร่วมกันป้องกันการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าชุมชนและป่าอนุรักษ์ โดยมีการดำเนินโครงการเดินตรวจป่าชุมชนและอนุรักษ์ป่าชุมชน การอนุรักษ์และปลูกป่าถาวร การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น

2.4) ชุมชนร่วมกันดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อเป็นการรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะเช่น โครงการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงถนน โครงการซ่อม ปรับปรุงรางระบายน้ำ โครงการสร้างห้องน้ำศูนย์เด็กเล็ก

2.5) ในด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ชุมชนได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการกำจัดคัดแยกขยะภายในหมู่บ้าน โครงการขุดหลุมขยะ ขุดสร้างบ่อกำจัดขยะ โครงการจัดซื้อถังขยะ การคัดแยกขยะ และธนาคารขยะโดยประชาชนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ โครงการ

2.6) ด้านการเกษตรสนับสนุนประชาชนมีจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน และลดการใช้สารเคมี สารกำจัดศัตรูพืช โดยประชาชนได้จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตสารชีวภัณฑ์ หมู่บ้านละ 1 กลุ่มในการร่วมดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตเชื้อบิวเวอร์เรียและเชื้อไตรโคเดอร์มา โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ การให้ความรู้ และเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.7) เยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชน ได้มีการเข้าร่วมอบรมในค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

2.8) การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในการร่วมโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รักษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และโครงการอื่นๆ ร่วมกับชุมชน เป็นต้น

จากการให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสิ่งแวดล้อมชุมชนได้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ต้องร่วมกับป้องกัน อนุรักษ์ให้มีความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้คนในชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามโครงการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ที่เป็นโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

3) บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อม ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วกับการพัฒนาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว แบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยงานต่างๆ ตามศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1) สำนักปลัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมอาชีพ งานสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาสตรี เด็ก คนชรา และผู้พิการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2) ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอน เงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปี และขอขยายเวลาเบิกจ่ายงานการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งานทรัพย์สิน งานหนี้สิน งบโครงการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3) ส่วนโยธา มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ถนน อาคาร และสะพาน แหล่งน้ำ ผังเมืองและโยธา การสาธารณสุขปโภค งานการประเมินค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมแซมบำรุงอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมแซมบำรุงอาคาร งานควบคุมการก่อสร้างและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4) ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานขั้นต้นเกี่ยวกับวิชาการศึกษา ภายใต้การกำกับตรวจสอบโดยใกล้ชิดและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ในปีพ.ศ. 2554 องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วได้มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีประจำปี พ.ศ. 2554-2556 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตำบล โดยมีวิสัยทัศน์การพัฒนาตำบลฝายแก้ว คือ “ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจดี การศึกษาดี สุขภาพดี ทุกชีวิปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน” ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล 8 ยุทธศาสตร์ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคนและสังคม
- 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อาชีพและสิ่งแวดล้อม
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุข
- 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
- 6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านด้านการเมืองการบริหาร
- 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาตำบลฝายแก้วไว้ว่า

- 1) การส่งเสริมพัฒนาคนและสังคม
- 2) ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยเสถียร
- 3) ส่งเสริมอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน
- 4) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
- 5) ส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว
- 6) ส่งเสริมการศึกษา
- 7) ส่งเสริมการออกกำลังกาย
- 8) การพัฒนาบุคลากร
- 9) สืบสานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 10) การส่งเสริมสุขภาพ
- 11) การป้องกันโรค
- 12) การจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอแก่การอุปโภค-บริโภค

- 13) การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 14) การป้องกันและบรรเทาไฟป่า
- 15) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
- 16) การพัฒนาการบริหารจัดการ
- 17) ก่อสร้าง ปรับปรุง ถนน สะพาน ท่อเหลี่ยม เขื่อน และรางระบายน้ำ

จากยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเมืองการบริหาร โดยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถดูได้จากการวางแผน การกำหนด ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา ในยุทธศาสตร์สำคัญๆหลัก คือ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านแหล่งน้ำ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ดังภาคผนวก ข) มีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อรองรับการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง กอปรกับการดำเนินโครงการต่างๆ มุ่งเน้นให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ มีการก่อตั้งกลุ่มต่างๆ มีตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการ โดยยุทธศาสตร์ต่างๆ มีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านแหล่งน้ำ ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการจัดการแหล่งน้ำให้เพียงพอแก่การอุปโภค และบริโภคให้แก่ประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนานี้ได้มีการจัดทำโครงการจำนวนทั้งสิ้น 42 โครงการ คือ ในปี พ.ศ.2554 จำนวน 36 โครงการ ในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 3 โครงการ และในปี พ.ศ. 2556 อีก 3 โครงการ ที่โครงการต่างๆ ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว และการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการต่างๆ ตามยุทธศาสตร์นี้ จำนวน 21,600,000 บาท

ในยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา โดยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันและบรรเทาปัญหาไฟป่า เพื่อให้ป่าชุมชนไม่ถูกทำลายจากภัยธรรมชาติ และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถลดปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยวิธีการจัดเก็บและจัดการที่ถูกต้อง และภายใต้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนานี้ได้มีการจัดทำโครงการจำนวนทั้งสิ้น 53 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 43 โครงการ โครงการการป้องกันและบรรเทาภัยจากไฟป่า จำนวน 1 โครงการ และโครงการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล จำนวน 9 โครงการ มีการตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการต่างๆ ตามยุทธศาสตร์นี้ จำนวน 11,720,000 บาท

และในยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนา โดยก่อสร้าง ปรับปรุง ถนน สะพาน ท่อเหลี่ยม เขื่อน และรางระบายน้ำ เพื่อให้ประชาชนได้มีสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่างเหมาะสม และภายใต้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนานี้ได้มีการจัดทำโครงการจำนวนทั้งสิ้น 43 โครงการ มีการตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการต่างๆ ตามยุทธศาสตร์นี้ จำนวน 58,900,000 บาท

ดังนั้นจากผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า ชุมชนตำบลฝายแก้ว และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมโครงการทั้ง 17 โครงการภายใต้ 8 ยุทธศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการกำหนดคน โยบาย และสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชุมชนนำแผนนโยบายสู่การปฏิบัติโดยมีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งในการรับผิดชอบโครงการ ตั้งแต่การให้ข้อมูลเบื้องต้น การวางแผนกิจกรรมโครงการ การดำเนินโครงการ โดยมีการตั้งกลุ่มสมาชิกของชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการให้สัมฤทธิ์ผลตามแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อร่วมมือกันจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างต่อเนื่องตามบทบาทของตนเองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4.1 จำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	108	63.53
หญิง	62	36.47
รวม	170	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.53 และเป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็น 36.47 ตามลำดับ

ตาราง 4.2 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 35 ปี	77	45.29
ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	93	54.71
รวม	170	100.00

จากตาราง 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 54.71 และ มีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.29 ตามลำดับ

ตาราง 4.3 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกตามระดับการศึกษา

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับประถมศึกษา	7	4.12
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	35	20.59
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	28	16.47
ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	100	58.82
อื่นๆ ระบุ	-	-
รวม	170	100.00

จากตาราง 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 20.59 และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.47 ตามลำดับ

ตาราง 4.4 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกตามสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ตัวแทนชุมชน	109	64.12
ชาวบ้าน	53	31.18
ข้าราชการ	5	2.94
พนักงานของรัฐ	3	1.76
รวม	170	100.00

จากตาราง 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แยกตามสถานะทางสังคมเป็นตัวแทนชุมชน จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 64.12 รองลงมา เป็นชาวบ้าน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.18 และ เป็นข้าราชการจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

ในตอนที 3 นี้ผู้วิจัยขอแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนของบทบาทที่ประชาชนคาดหวังจากองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและส่วนของบทบาทที่องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วปฏิบัติได้จริงใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว ด้านการวางระเบียบผังเมือง และด้านการจัดการของเสียและการบริโภค รายละเอียดดังนี้

1) บทบาทที่คาดหวังในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตาราง 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทตามความคาดหวังในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านพื้นที่สีเขียว

บทบาทตามความคาดหวัง	\bar{x}	SD	ความคาดหวัง
การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ	4.71	0.49	มากที่สุด
การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่าชุมชน	4.69	0.53	มากที่สุด
การจัดให้มีสถานที่การกีฬา พักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ	4.71	0.49	มากที่สุด
การคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่สีเขียว	4.69	0.53	มากที่สุด
การให้การสนับสนุนและพัฒนาความรู้แก่ชุมชนในการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศ	4.68	0.50	มากที่สุด
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและพื้นที่สีเขียว	4.66	0.54	มากที่สุด
การสนับสนุนงบประมาณแก่ชุมชนในด้านนันทนาการ	4.66	0.54	มากที่สุด
การรณรงค์ให้ชุมชนรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและพื้นที่สีเขียว	4.66	0.54	มากที่สุด

ตาราง 4.5 (ต่อ)

บทบาทตามความคาดหวัง	\bar{x}	SD	ความคาดหวัง
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า	4.66	0.54	มากที่สุด
รวม	4.68	0.02	มากที่สุด

จากตาราง 4.5 พบว่า บทบาทตามความคาดหวังของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนด้านพื้นที่สีเขียวขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว โดยรวมมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.68) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในกิจกรรมการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ และมีความคาดหวังในกิจกรรมการจัดให้มีสถานที่การกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 4.71) กิจกรรมการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่าชุมชน และมีความคาดหวังในกิจกรรมการคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่สีเขียว (ค่าเฉลี่ย = 4.69) กิจกรรมการให้การสนับสนุนและพัฒนาความรู้แก่ชุมชนในการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศ (ค่าเฉลี่ย = 4.68) กิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและพื้นที่สีเขียว มีความคาดหวังในกิจกรรมการสนับสนุนงบประมาณแก่ชุมชนในด้านนันทนาการ กิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและพื้นที่สีเขียว และกิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า (ค่าเฉลี่ย = 4.66) ตามลำดับ

ตาราง 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทตามความคาดหวังในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางระเบียบผังเมือง

บทบาทตามความคาดหวัง	\bar{x}	SD	ความคาดหวัง
การจัดให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน	4.65	0.55	มากที่สุด
การจัดการสร้างถนนในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย	4.63	0.55	มากที่สุด
การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	4.59	0.56	มากที่สุด
การเชื่อมโยงโครงข่ายถนนภายในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อให้ติดต่อถึงกัน	4.56	0.6	มากที่สุด

ตาราง 4.6 (ต่อ)

บทบาทตามความคาดหวัง	\bar{x}	SD	ความคาดหวัง
การจัดให้มีระบบประปา เพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัย	4.52	0.6	มากที่สุด
การจัดให้มีสถานที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.54	0.61	มากที่สุด
การคุ้มครองดูแลพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน	4.54	0.6	มากที่สุด
การจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างในชุมชน	4.58	0.6	มากที่สุด
การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีภายในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด	4.60	0.6	มากที่สุด
การจัดให้มีสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ	4.55	0.63	มากที่สุด
รวม	4.58	0.03	มากที่สุด

จากตาราง 4.6 พอสรุปได้ว่า บทบาทตามความคาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว ด้านการวางระเบียบผังเมือง โดยรวมมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในทุกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.58) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในกิจกรรมการจัดให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.65) กิจกรรมการจัดการสร้างถนนในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 4.63) กิจกรรมการส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีภายในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย = 4.60) กิจกรรมการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.59) กิจกรรมการจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) กิจกรรมการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนภายในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อให้ติดต่อถึงกัน และกิจกรรมการจัดให้มีระบบประปา เพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 4.56) กิจกรรมการจัดให้มีสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย= 4.55) กิจกรรมการคุ้มครองดูแลพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน (ค่าเฉลี่ย=4.54) และสุดท้ายชุมชนมีความคาดหวังในกิจกรรมการจัดให้มีสถานที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย=4.52) ตามลำดับ

ตาราง 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทตามความคาดหวังในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการของเสียและการบริโภค

บทบาทตามความคาดหวัง	\bar{x}	SD	ความคาดหวัง
การจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ชุมชน	4.64	0.52	มากที่สุด
การรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ	4.64	0.52	มากที่สุด
การจัดหาภาชนะเก็บขยะมูลฝอยแก่ชุมชน	4.62	0.52	มากที่สุด
การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ การจัดการขยะมูลฝอย	4.57	0.56	มากที่สุด
การจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะแก่ชุมชน	4.51	0.61	มากที่สุด
การจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	4.43	0.6	มากที่สุด
การจัดการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน	4.45	0.6	มากที่สุด
การรณรงค์ให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	4.45	0.6	มากที่สุด
การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากสารบริโภค	4.86	0.34	มากที่สุด
การสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชปลอดสารพิษ	4.86	0.34	มากที่สุด
รวม	4.6	0.1	มากที่สุด

จากตาราง 4.7 พอสรุปได้ว่า บทบาทตามความคาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วด้านการจัดการของเสียและบริโภค โดยรวมมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในทุกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.6) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในกิจกรรมการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากสารบริโภค และการสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชปลอดสารพิษ (ค่าเฉลี่ย=4.87) กิจกรรมการจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ชุมชนและกิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ (ค่าเฉลี่ย = 4.64) กิจกรรมการจัดหาภาชนะเก็บขยะมูลฝอยแก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.62) กิจกรรมการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ การจัดการขยะมูลฝอย (ค่าเฉลี่ย = 4.57) กิจกรรมการจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะแก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.51) กิจกรรมการจัดการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน และ

กิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน (ค่าเฉลี่ย = 4.45) และสุดท้ายกิจกรรมการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน (ค่าเฉลี่ย = 4.43) ตามลำดับ

2) บทบาทที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตาราง 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทตามที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านพื้นที่สีเขียว

บทบาทที่ปฏิบัติได้จริง	\bar{x}	SD	ปฏิบัติจริง
การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ	4.01	0.71	มาก
การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่าชุมชน	4.00	0.75	มาก
การจัดให้มีสถานที่การกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ	3.86	0.8	มาก
การคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่สีเขียว	3.88	0.81	มาก
การให้การสนับสนุนและพัฒนาความรู้แก่ชุมชนในการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศ	3.96	0.75	มาก
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและพื้นที่สีเขียว	3.67	0.62	มาก
การสนับสนุนงบประมาณแก่ชุมชนในด้านนันทนาการ	3.89	0.69	มาก
การรณรงค์ให้ชุมชนรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและพื้นที่สีเขียว	3.88	0.7	มาก
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า	3.82	0.74	มาก
รวม	3.89	0.06	มาก

จากตาราง 4.8 พอสรุปได้ว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วที่ปฏิบัติได้จริงในด้านพื้นที่สีเขียว โดยรวมปฏิบัติได้จริงในระดับมากในทุกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 3.89) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วที่ปฏิบัติได้จริงในระดับ

มากในกิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและพื้นที่สีเขียว (ค่าเฉลี่ย = 4.12) กิจกรรมการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 4.01) กิจกรรมการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่า (ค่าเฉลี่ย = 4.00) กิจกรรมการให้การสนับสนุนและพัฒนาความรู้แก่ชุมชนในการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศ (ค่าเฉลี่ย = 3.96) กิจกรรมการสนับสนุนงบประมาณแก่ชุมชนในด้านนันทนาการ (ค่าเฉลี่ย = 3.89) กิจกรรมการคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่สีเขียว (ค่าเฉลี่ย = 3.88) กิจกรรมการจัดให้มีสถานที่การกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 3.86) กิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า (ค่าเฉลี่ย = 3.82) และกิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและพื้นที่สีเขียว (ค่าเฉลี่ย = 3.67) ตามลำดับ

ตาราง 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทตามที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางระเบียบผังเมือง

บทบาทที่ปฏิบัติได้จริง	\bar{x}	SD	ปฏิบัติจริง
การจัดให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน	3.84	0.72	มาก
การจัดการสร้างถนนในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย	3.89	0.69	มาก
การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	0.72	มาก
การเชื่อมโยงโครงข่ายถนนภายในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อให้ติดต่อถึงกัน	4.02	0.77	มาก
การจัดให้มีระบบประปา เพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัย	4.14	0.8	มาก
การจัดให้มีสถานที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.78	0.72	มาก
การคุ้มครองดูแลพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.74	0.73	มาก
การจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างในชุมชน	4.16	0.81	มาก

ตาราง 4.9 (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติได้จริง	\bar{x}	SD	ปฏิบัติจริง
การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีภายในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด	3.83	0.69	มาก
การจัดให้มีสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ	3.59	0.76	มาก
รวม	3.89	0.04	มาก

จากตาราง 4.9 พอสรุปได้ว่า บทบาทตามที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการวางระเบียบผังเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกกิจกรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วที่ปฏิบัติได้จริงในระดับมากในกิจกรรมการจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.16) กิจกรรมการจัดให้มีระบบประปา เพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัยปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย = 4.14) กิจกรรมการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนภายในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อให้ติดต่อถึงกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.02) กิจกรรมการจัดการสร้างถนนในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย และกิจกรรมการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 3.89) กิจกรรมการจัดให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.84) กิจกรรมการส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีภายในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย = 3.83) กิจกรรมการจัดให้มีสถานที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.78) กิจกรรมการคุ้มครองดูแลพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.74) และสุดท้าย กิจกรรมการจัดให้มีสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 3.59) ตามลำดับ

ตาราง 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการของเสียและการบริโภค

บทบาทที่ปฏิบัติได้จริง	\bar{x}	SD	ปฏิบัติจริง
การจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ชุมชน	3.64	0.62	มาก
การรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ	3.58	0.72	มาก
การจัดหาภาชนะเก็บขยะมูลฝอยแก่ชุมชน	3.51	0.67	มาก
การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ การจัดการขยะมูลฝอย	3.56	0.67	มาก
การจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะแก่ชุมชน	3.39	0.67	ปานกลาง
การจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	3.12	0.9	ปานกลาง
การจัดการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน	2.94	0.93	ปานกลาง
การรณรงค์ให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	2.75	0.86	ปานกลาง
การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากการบริโภค	4.18	0.81	มาก
การสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชปลอดสารพิษ	4.19	0.75	มาก
รวม	3.49	0.11	มาก

จากตาราง 4.10 พอสรุปได้ว่าบทบาทตามที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการของเสียและการบริโภคอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.49) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วที่ปฏิบัติได้จริงในระดับมาก ในกิจกรรมการสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชปลอดสารพิษ (ค่าเฉลี่ย = 4.19) กิจกรรมการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากการบริโภค (ค่าเฉลี่ย = 4.18) กิจกรรมการจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.64) กิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ (ค่าเฉลี่ย = 3.58) กิจกรรมการกำหนดระเบียบข้อบังคับ การจัดการขยะมูลฝอย (ค่าเฉลี่ย = 3.56) กิจกรรมการจัดหาภาชนะเก็บขยะมูลฝอยแก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.51)

สำหรับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วที่ปฏิบัติได้จริงระดับปานกลางในกิจกรรมการจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะแก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.39) กิจกรรมการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน (ค่าเฉลี่ย = 3.12) กิจกรรมการจัดการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.94) และกิจกรรมการรณรงค์ให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน (ค่าเฉลี่ย = 2.75) ตามลำดับ

ตาราง 4.11 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทตามความคาดหวังของชุมชนและบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล *ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว*

กิจกรรม	ตามความคาดหวัง		ปฏิบัติได้จริง		t
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ	4.71	0.49	4.01	0.71	1.24
การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกป่าชุมชน	4.69	0.53	4.00	0.75	1.36
การจัดให้มีสถานที่การกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ	4.71	0.49	3.86	0.80	4.33
การคุ้มครอง ดูแล รักษา ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่สีเขียว	4.69	0.53	3.88	0.81	1.23
การให้การสนับสนุนและพัฒนาความรู้แก่ชุมชนในการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศ	4.68	0.50	3.96	0.75	8.08
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและพื้นที่สีเขียว	4.66	0.54	3.67	0.62	1.86
การสนับสนุนงบประมาณแก่ชุมชนในด้านนันทนาการ	4.66	0.54	3.89	0.69	2.78
การรณรงค์ให้ชุมชนรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและพื้นที่สีเขียว	4.66	0.54	3.88	0.70	1.77
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า	4.66	0.54	3.82	0.74	2.17
รวม	4.68	0.02	3.89	0.06	3.69

ผลการเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระหว่างบทบาทที่คนในชุมชนคาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวมีความแตกต่างกันตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4.12 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทตามความคาดหวังของชุมชนและบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล *ด้านการวางระเบียบผังเมือง*

กิจกรรม	ตามความคาดหวัง		ปฏิบัติได้จริง		t
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
การจัดให้มีพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน	4.65	0.55	3.84	0.72	2.36
การจัดการสร้างถนนในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย	4.63	0.55	3.89	0.69	5.97
การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	4.59	0.56	3.89	0.72	1.24
การเชื่อมโยงโครงข่ายถนนภายในหมู่บ้าน ตำบลเพื่อให้ติดต่อถึงกัน	4.56	0.60	4.02	0.77	1.06
การจัดให้มีระบบประปา เพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัย	4.52	0.60	4.14	0.8	2.85
การจัดให้มีสถานที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.54	0.61	3.78	0.72	1.27
การคุ้มครองดูแลพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน	4.54	0.60	3.74	0.73	2.96
การจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างในชุมชน	4.58	0.60	4.16	0.81	6.77
การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีภายในชุมชน เช่น ปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด	4.60	0.60	3.83	0.69	3.27
การจัดให้มีสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ	4.55	0.63	3.59	0.76	5.78
รวม	4.58	0.03	3.89	0.04	2.74

ผลการเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระหว่างบทบาทที่คนในชุมชนคาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงด้านการจัดการวางระเบียบผังเมือง มีความแตกต่างกันตามสมมติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยที่ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับปานกลางถึง

ตาราง 4.13 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทตามความคาดหวังของชุมชนและบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดการของเสียและการบริโภค

กิจกรรม	ตามความคาดหวัง		ปฏิบัติได้จริง		t
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
การจัดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ชุมชน	4.64	0.52	3.64	0.62	1.03
การรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ	4.64	0.52	3.58	0.72	5.12
การจัดหาภาชนะเก็บขยะมูลฝอยแก่ชุมชน	4.62	0.52	3.51	0.67	2.45
การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ การจัดการขยะมูลฝอย	4.57	0.56	3.56	0.67	4.56
การจัดให้มีสถานที่ทิ้งขยะแก่ชุมชน	4.51	0.61	3.39	0.67	3.08
การจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	4.43	0.60	3.12	0.9	5.70
การจัดการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสยรวมของชุมชน	4.45	0.60	2.94	0.93	9.31
การรณรงค์ให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน	4.45	0.60	2.75	0.86	4.72
การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากการบริโภค	4.86	0.34	4.18	0.81	3.48
การสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชปลอดสารพิษ	4.86	0.34	4.19	0.75	2.21
รวม	4.60	0.10	3.49	0.11	8.11

ผลการเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระหว่างบทบาทที่คนในชุมชนคาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงด้านการจัดการของเสียและการบริโภค มีความแตกต่างกันตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยที่ชุมชนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นพอสรุปได้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค

1. การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้วในการจัดการสิ่งแวดล้อมขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจมีสาเหตุจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้เกี่ยวกับแนวนโยบาย แนวปฏิบัติ โครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมจากชุมชน
2. การจัดการขยะในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีที่เก็บขยะ การจัดเก็บไม่ทันในแต่ละพื้นที่ทำให้ส่งกลิ่นเน่าเหม็น รบกวนคนในชุมชนสร้างมลภาวะเป็นพิษในสิ่งแวดล้อม
3. การบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส มีการนำงบประมาณโครงการไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง
4. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแนวนโยบายตามการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
5. ผู้บริหาร สมาชิก บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดศักยภาพในการบริหารจัดการ ทั้งในระดับนโยบาย การผลักดันนโยบายไปปฏิบัติ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดองค์ความรู้และประสิทธิภาพในการจัดการ รวมไปถึงความน่าเชื่อถือของบุคลากรเองที่ทำให้การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาทำได้ยากมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น การพัฒนาชุมชนจึงล่าช้าและเห็นผลช้า

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

1. ควรมีการประชุมสัมพันธในชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภายในชุมชน
2. ประชาชนและ อบต. ต้องร่วมมือกันตามแผนและนโยบายที่วางไว้เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน นำแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง
4. รมรงค์ให้ทุกครอบครัวทำบ่อบำบัดน้ำเสียหรือบ่อดักไขมัน เพราะใช้งบประมาณมากถ้าจะให้ทุกครอบครัวทำ
5. ควรทำประชาคมและให้ความรู้กับผู้นำชุมชนเพื่อการพัฒนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากการพัฒนางานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
6. นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมควรจัดทำเป็นแผนแม่บทและมีความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบาย
7. งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมควรมีในสัดส่วนที่เหมาะสมและได้ใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายจริง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามพอสรุปได้ว่า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วชุมชน ได้ให้ความเห็นว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยตามการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เฉพาะด้านน้อย ศักยภาพในการนำแนวนโยบายไปสู่แนวปฏิบัติมีน้อยไป การประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนการประชุมสัมพันธ รมรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร